

Darbs un ģimene

Darba un ģimenes pienākumu sabalansēšana ne vienmēr ir vienkārša. Šis raksts no sērijas par darba svētdarīšanu darbu, mums atgādina, ka varam daudz mācīties no Svētās ģimenes

23.12.2021

“Darbs ir pamats, lai veidotu ģimenes dzīvi, kas ir dabiskas cilvēku tiesības un cilvēces aicinājums. Šie divi vērtību poli – viens, kas saistīts ar darbu, un otrs, kas izriet no ģimenes nozīmes cilvēka dzīvē – ir pareizi

jāapvieno tā, lai tie viens otru papildinātu.”[1]

Saskaņot lomu ģimenē ar profesionālo nodarbošanos ne vienmēr ir vienkārši, taču tā ir neatņemama “pilnīgas dzīves” sastāvdaļa. Pilnību cilvēkam piešķir mīlestība pret Dievu – tā sakārto sirdi un māca ieraudzīt pareizās prioritātes. Šīs prioritātes ietver centienus cilvēkiem sniegto labumu vienmēr vērtēt augstāk par citām interesēm, darbu uzskatīt par kalpošanu, par žēlsirdības izpausmi un būt žēlsirdīgiem sakārtotā veidā, sākot ar tiem, kurus Dievs nodevis tiešā mūsu aprūpē.

Ģimenes un darba dzīve viena otru savstarpēji papildina. Darbs – gan mājās, gan ārpus tām – “ir stāvoklis, kas nodrošina iespēju veidot ģimeni.” Galvenokārt tālab, ka ģimenei “nepieciešami eksistences

līdzekļi, kurus parasti iegūst darbā.”[2]

Darbs ir pamats ģimenes mērķu sasniegšanai. “Darbs un čaklums ietekmē visu izglītības procesu ģimenē tā iemesla dēļ, ka caur darbu, līdz ar citiem procesiem, ikviens “kļūst par cilvēku”, un kļūšana par cilvēku ir visa izglītības procesa galvenais mērķis.”[3]

Svētā Ģimene parāda, kā līdzsvarot šīs abas jomas mūsu dzīvē. Sv. Hosemarija atklāj mums mācības, ko iemācīties no Dieva Mātes un Sv. Jāzepa. Viņi ar savu darbu nodrošināja Jēzum mājas, kurās augt un sasniegt briedumu.

Nācaretes piemērs spēcīgi aizskāra Opus Dei dibinātāja dvēseli. Viņš ieraudzīja, ka tā ir kalpošanas skola, kurā “neviens sev neko nepatur. Tur mēs nedzirdam neko par manu reputāciju, manu laiku, manu darbu, manām idejām, manām vēlmēm,

manu naudu. Tur viss tiek nodots Dieva rokās, ļaujot pieredzēt brīnišķīgo notikumu – Pestīšanu.” [4]

Sv. Jāzepa atdarināšana

“Ievērojiet, kā Jāzeps izturas pret Mariju un Jēzu, sekojot Dieva Tēva norādēm un Svētā Gara nesto apskaidrību. Viņš atsakās no savas esības un nodod savu amatnieka dzīvi Dieva rokās. Jāzeps, būtne, baro savu Radītāju; pieticīgs amatnieks svētī savu profesionālo darbu – to kristieši aizmirsuši darīt jau gadsimtiem ilgi, un Opus Dei vēlas to atkal atgādināt. Viņš ziedo Dievam savu dzīvi. Viņš piedāvā mīlestību, kas mīt sirdī, un maigumu, kas caurstrāvo viņa rūpes; viņš uztic Dievam savu roku spēku. Viņš atdod visu savu esību un to, ko var paveikt – ierasto ikdienas darbu, kas ir viņa dzīves osta.” [5]

Sv. Jāzeps kalpoja Dieva Dēlam un Dieva Mātei. Mēs nezinām, kādus

artefaktus viņš radījis, un neesam atraduši nevienu priekšmetu ar viņa parakstu. Taču mēs zinām, kurš guva labumu no viņa ilgajām nogurdinošā darba stundām: Dieva Māte un Kungs Jēzus Kristus. Mūsu Kungam, kurš vēlāk tika nodots ciešanām pie krusta, lai mūs glābtu, bija patiesi cilvēcīgas vajadzības. Jēzus auga un attīstījās, esot tikai savu vecāku aizgādnībā. Viņam “vajadzēja” Jāzepa darbu.

Sv. Jāzepa darbs ir brīnišķīgs dievišķā un cilvēcīgā Pestīšanas notikuma piemērs. Viņa pūles ir veltītas Pestītāja Svētās Cilvēces vismateriālāko vajadzību apmierināšanai. Jāzeps Dievišķajam Amatniekam iemācīja savu amatu – ar savu darbu viņš atbalstīja visu radību Kungu. Atgriežoties mājās pēc smagas darbdienas, viņš neļāvās nogurumam, jo nevēlējās Dieva Dēlam atņemt tēva cilvēciskās rūpes un uzmanību.

Veltīdams savu dzīvi savai ģimenei, Sv. Jāzeps ieguva nozīmīgu vietu Pestīšanas vesturē. Viņu neizmērojami bagātināja tās grūtības, ko viņam uzlika ģimenes galvas pienākumi (pēkšņi ceļojumi un dzīvesvietas maiņa ar visām attiecīgajām briesmām un grūtībām), nevis viņa darba nozīmīguma mazināšana. Svētā Jāzēpa darbs, tāpat kā Dievmātes darbs, ir pārpildīts ar pārpasaulību un mūžību.

Tā ir lieliska mācība ikvienam no mums, kas tik viegli ļaujas vēlmei pēc personīga apliecinājuma un cilvēka godinājuma savā darbā! Jāzēpa godība bija redzēt, kā Jēzus pieaug ne tikai vecumā, bet arī gudrībā,^[6] un kalpot Dievmātei. Šie divi bagātināja Svētā Patriarha ilgās darba stundas. Viņa pūles nebija vērstas uz taustāmu produktu, lai cik labi arī tas būtu nostrādāts. Viņa

darbs bija veids, kā vairo mīlestību pret Dieva Dēlu un viņa māti.

Tāpat Dievs mums devis iespēju atrast un mīlēt Viņu un ar mūsu profesionālo devumu kalpot mūsu tuvākajiem. Daudzi uz galda vai darba vietā noliek savu mīlo fotogrāfijas vai citus atgādinājumus – tas piešķir viņu pūlēm nozīmi, atgādinot, ka viņu darbs ir vērtīgs un ka viņi nav vieni. Ja trūkst mīlestības, ja ģimenei, dvēselei un galu gala Dievam neizdodas piešķirt darbam vērtību, sirds meklē aizvietotājus – kļūstot iedomīgiem un alkstot pēc panākumiem vai novērtējuma sabiedrībā.

Ir skumji noraudzīties uz cilvēkiem, kas ir iekšēji sašķelti. Viņi izjūt milzu ciešanas, turklāt bezjēdzīgi. Viņi mēģina žonglēt ar neskaitāmiem pienākumiem, ko beigās nemaz nav iespējams saskaņot. Viņiem trūkst nevis laika, bet sakārtotas un mīlošas

sirds. Ģimenes pienākumi viņiem šķiet esam par šķērsli profesionālajai izaugsmei. Viņi vēlētos būt par labiem draugiem, taču nespēj citiem atvērt savu prātu un sirdi.

Sv. Jāzēpa piemērs var būt noderīgs ikvienam. Viņa rūpes par Svēto ģimeni un ilgās darba stundas nebija divas dažādas dzīves, bet gan viena realitāte. Viņš rūpējās par Mariju strādādams un izrādīja Jēzum savu mīlestību, ik dienu apzināti veltīdams tam savas pūles.

Neatliekams apustulāts

“Jāatceras un vēlreiz jāapliecina, ka ģimene ir viens no būtiskākajiem atsaucē punktiem, veidojot cilvēka darba sociālo un ētisko kārtību... Patiesībā ģimene ir *kopiena, kas kļuvusi iespējama darba dēļ*, un vienlaikus tā ir *pirmā darba skola* ikviena cilvēka mājās.”[7]

Mēs saskaramies ar varenu pārbaudījumu – atjaunot ģimenes centrālo lomu cilvēku dzīvēs un darba pasaulē. Šim pārbaudījumam ir daudz šķautņu. Pirmkārt, tas piešķir atbilstošu vērtību – gan prestiža, gan praktiskas palīdzības ziņā – darbiem, kas visciešāk saistīti ar ģimenes iekšējiem mērķiem. Tie ietver mājas pienākumus, izglītības darbu, īpaši bērna agrīnajos gados, kā arī dažādas sadarbības formas (kas nekad nedrīkst aizstāt ģimenes pienākumus), sniedzot palīdzību slimiem un gados vecākiem cilvēkiem.

Vēl viens pārbaudījums ir nepieciešamība, ciktāl tas iespējams, nepieļaut, ka prasības darbā rada nopietnu spriedzi ģimenē vai kļūst par šķēršļiem mājas pienākumu pildīšanai. Šādas situācijas ir visai bieži: nepietiekams atalgojums, kas kavē normālu ģimenes izaugsmi un attīstību; grafiki, kas ievērojami

samazina mātes vai tēva mājās pavadīto laiku; traucēkli dāsnai, pret dzīvību atvērtai attieksmei daudzām sievietēm, kuras vēlas veltīt sevi ģimenei un savienot to ar profesionālo dzīvi ārpus mājas.

Turklāt nevajadzētu aizmirst, ka mūsdienās tik plaši izplatītā sīvā konkurence darba vidē īpaši ietekmē jaunos speciālistus, kam bieži jāmēģina savienot vēlmi dzīvot ģimenes dzīvi ar darba smago nastu. Šādas situācijas nereti ietver izaicinošu darba grafiku un algu, kuras apmērs neatbilst vēlmei ar mierīgu sirdi veidot ģimeni.

Vēlme gūt profesionālus panākumus bieži ietver nepieciešamību pielikt vairāk pūļu, veltīt vairāk laika, biežāk doties ceļojumos. Dzīve pilnīgi noteikti ir sarežģīta un pilna konkurences, turklāt agresīva atmosfēra darba vietā bieži traucē atrast līdzsvaru starp ģimeni un

profesionālo dzīvi. To noliedzot, mēs atteiktos saskatīt realitāti; taču pieņemt to kā kaut ko neatrisināmu nebūtu patiesā Dieva dēla reakcija. Mums jālūdz savam Kungam gara stingrība, lai zinātu, kā atteikties no zināmām “prasībām” darbā, un neļautu sev noslīkt tajā, kas ir tikai līdzeklis.

Ikvienam no mums ir pieejama dievišķā palīdzība, kas nepieciešama, lai mainītu pasauli, kultūru, sabiedrību un lai mainītu savu sirdi. Taču vispirms mums savas sirdis jāpiepilda ar cerību, šo dievišķo dāvanu, jo mūsu Kungs var paveikt jebko.

Ja mēs iekalsim sirdī kalpošanas, pašizliedzības, autentiskas un īpašas sevis ziedošanas piemēru, ko mums rāda ģimene Nācaretē, mēs iemācīsimies atrast laiku savai ģimenei un dialogam ar Dievu – mūsu patiesajiem dārgumiem.

Vienotas dzīves noslēpums ir sirds, kas pielietā ar mīlestību – ar mīlestību, kas izgaismo katru dienas mirkli pat tad, ja debesis klāj pelēki mākoņi.

Pārbaudījums ir varens, un apustuliskais uzdevums – neatliekams. “Valstiskajā dzīvē ir divi patiešām būtiski balsti: tiesību akti, kas attiecas uz laulību, un akti, kas attiecas uz izglītību. Šajās sfērās Dieva bērniem jā saglabā stingra nostāja un visas cilvēces vārdā jācīnās neatlaidīgi un godprātīgi.”[8]

Sabiedrība, kas nespēj aizsargāt ģimeni, iespējams, maldīgi attaisnojoties ar tehnikas vai ekonomikas progresu, patiesībā paātrina savu bojāeju. Bez veselīgām ģimenēm cilvēce sarūk, sabiedriskā kārtība sāk izirt un stagnēt, arī ekonomiski. Baznīca nenogurstoši to atgādina. Kristiešu ģimenes tiek

aicinātas drošsirdīgi aizstāvēt ģimenes skaistumu un patiesumu.

Mūsdienās Baznīcas prioritāte ir balstīt un kopt visas vērtības, kas skar ģimenes dzīvi. Sabiedrības morāles kvalitāte atkarīga no tās ģimeņu morālās labklājības.

Ģimenes, kas nespēj bērniem iemācīt taisnīguma un kalpošanas svarīgumu, iznīcina darba patieso nozīmi. Turklāt bērniem, kuru personība nav nobriedusi ģimenē, kas kopj kristiešu vērtības, būs grūti uz dievišķo aicinājumu atbildēt ar dāsnumu.

Paaudzes, kuras uzņemsies atbildību nākotnē, būs atkarīgas no garīgajiem un morālajiem resursiem, ko tās saņēmušas šodien – galvenokārt savās ģimenēs. Katras ģimenes nelielajā kopienā esošā sociālā transcendence nav aprēķināma. Uz spēles likta daudzu cilvēku laime. Tālab ir vērts ar lielu atbildību

pievērsties šim milzīgajam
apustuliskajam uzdevumam,
netaupot pūles un sākot ar savu
ģimeni.

“Mani bērni uz ielas un pasaulē,
mums vienmēr jātiecas radīt ap sevi
tilpni ar tīru ūdeni, lai citas zivis var
mums pievienoties. Tad mēs kopīgi
spēsim palielināt šo tilpni, attīrot upi
un atjaunojot jūras ūdens kvalitāti.”
[9]

*Šādi sākās Baznīca, un mums,
kristiešiem, ir jāstrādā tāpat,
apņēmīgi meklējot veidus, kā ienest
sabiedrībā Kristus garu. Manas
meitas un deli, pūles, ko jūs pieliekat,
ienesot savās mājās un savu bērnu
izglītībā kristiešu garu, padarīs jūsu
ģimenes par kristiešu dzīves
centrālajiem punktiem, par tīra ūdens
tvertnēm, kas ietekmēs daudz citu
ģimeņu un palīdzēs darbam uzplaukt.*
[10]

Autors: Havjērs Lopess Diass (Javier Lopez Diaz)

[1] John Paul II, Enc. *Laborem exercens*, September 14, 1981, no. 10

[2] *Ibid.*

[3] *Ibid.*

[4] Saint Josemaria, *Letter*, February 14, 1974, no. 3

[5] Saint Josemaria, meditation "Saint Joseph our Father and Lord," March 19, 1968.

[6] Cf. *Lk* 2:52

[7] John Paul II, Enc. *Laborem exercens*, September 14, 1981, no. 10

[8] Saint Josemaria, *The Forge*, no. 104.

[9] Saint Josemaria, Notes taken in a get-together, May 20, 1973

[10] Bishop Javier Echevarria, *Letter*,
November 28, 2002, nos. 11-12

pdf | document generated
automatically from [https://
dev.opusdei.org/lv-lv/article/darbs-un-
gimene/](https://dev.opusdei.org/lv-lv/article/darbs-un-gimene/) (5.08.2025)